

ב"ק ע"ז

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

ספר מקדש דוד - קדשים - סימן לד

ופרת חטאת נפדית בלא מום ובלא העמדה והערכה כדאמרינן בשבועות (י"א ע"ב) מתה תפדה נשחטה תפדה ואם נשחטה ע"ג מערכתה פליגי ר"ש ורבנן דלרבנן נשחטה ע"ג מערכתה אי"ל פדייה עולמית ור"ש ס"ל דפרה נפדית ע"ג מערכתה וכתבו התוס' ב"ק (ע"ז). דלאחר הזאה אף לר"ש אין סברא לומר שיהיה לה פדיון ע"ש ונראה לענ"ד לומר דר"ש ורבנן לטעמייהו אזלי דאמרינן בפרה (פ"ד מ"ד) אירע בה פסול בהזאתה כל שעוסק בה לפני פסולה מטמא בגדים לאחר פסולה אינו מטמא בגדים ובתוספתא (פ"ד ה"ה) אמרינן דרש"א דהעוסק בה בין לפני פסולה בין לאחר פסולה אינו מטמא בגדים מפני שהיא נדונית על שם סופה ע"ש היינו דלרבנן באירע פסול בהזאתה השוחט מטמא בגדים כיון שהשחיטה היתה כהלכתה והשוחט מטמא בגדים כדכתיב בקרא ואע"ג דנפסלה אח"כ בהזאתה אין הפסול רק מכאן ולהבא ור"ש ס"ל אע"ג דאירע הפסול אח"כ אף השוחט אינו מטמא בגדים מפני שנדונית על שם סופה וכיון דלא נגמרה מעשיה אגלאי מילתא דאף השחיטה אינה שחיטה של פרת חטאת ואינו מטמא בגדים ומש"ה רבנן לטעמייהו ס"ל דלאחר שנשחטה ע"ג מערכתה שוב אי"ל פדייה עולמית דכיון דנעשו בה עבודות פרה שוב אי"ל פדייה אבל ר"ש לטעמיה אם יפדו אותה לאחר שחיטה כיון דלא נגמרו אח"כ עבודותיה אגלאי מילתא דאף השחיטה לא היתה שחיטה של פרת חטאת לפי שנדונית על שם סופה והוי כמו נשחטה שלא ע"ג מערכתה דלכ"ע י"ל פדייה [ולאחר הזאתה ודאי אי"ל פדייה כיון דנגמרו עבודותיה ל"ש תו שהיא נדונית ע"ש סופה ואי"ל פדייה]:

ספר קובץ שעורים ח"א - מסכת בבא קמא דף עז/ב

(עא) שם ע"ב. פרה נפדית ע"ג מערכתה אם מצא נאה הימנה מצוה לפדותה. והנה הא דאמרינן כל העומד וכו' הוא דוקא במקום שמצוה לעשות כן כמ"ש תוס' לעיל ד"ה והלא זריקה מתרת, והיינו דבכה"ג הוי עומד לעשות כן, ולפי"ז קשה הכא דנהי דבמצא נאה הימנה מצוה לפדותה, אבל אכתי אינו עומד לכך למצוא נאה הימנה, וכן קשה בדברי תוס' כאן "ודוחק לומר כיון דמדרבנן וכו'" וכוונתם להמבואר בגמ' דלמ"ד מעשה שבת דרבנן הוי שחיטה ראויה וה"נ חשיב אוכל שאתה יכול להאכילו, וקשה דמ"מ כיון דמדרבנן לאו בת פדיה בודאי לא יפדו, וממילא אינה עומדת ליפדות, ובחידושי הר"ן שילהי סנהדרין כתב, שאחר שחכמים תיקנו שיהיו קולטות הרי אין נקבצין לתוכה ואין כאן הפקעה לאיסור תורה מתקנת חכמים שאף משום דבר הרשות כן הוא - דינן בכל שהוא דבר ידוע שאין נקבצין לתוכה, שהרי הן מובדלין מן העיר הזאת מאחר שאין סופן להיות נקבצין לתוכה, וכדאי היא תקנת חכמים לעשותן מובדלין מן העיר הואיל והן גזרו שיהיו המחיצות קולטות ולא יצא משם לעולם עכ"ל, וכדעת הר"ן כתב בשיטה ב"מ נ"ג בשם תוס' שני, וה"נ כיון דמדרבנן אסור לפדותה הרי אינה עומדת לפדות, ואיזה דוחק יש כאן:

שיטה מקובצת מסכת בבא קמא דף עז/ב

כל היכא דאיתיה במכירה וכו' ומוכר בשבת דחייב אף על גב דאם טבח וכו' כמו שכתוב בתוספות. אי נמי איתיה בטביחה על ידי אחר.

ספר טורי זהב על או"ח - סימן תרמט

כתוב בלבוש יש רוצים להכשיר אותן האתרוגים הבאים מן הפרדס שקורין גרטיז"א ואני אומר שהם פסולים מן התורה שהרי ידוע שהם מורכבים שהורכב ענף מאילן האתרוג בתוך אילן מראנ"ץ או לימונ"א או איפכא והרי נעבדה בו עבירה דהרכבה ואע"ג שהרכיבו עכו"ם הא איכא למ"ד בפרק ד"מ דאפי' ב"נ מצווה על הרכבת אילן וכיון דנעבדה בו עבירה אע"ג דמותר באכילה אמאי לגבוה דומיא דבהמת כלאים דאע"ג שמותר באכילה אסורה לקרבן מטעם דנעבדה בה עבירה דמאיסה לגבוה ה"נ הכא כנ"ל עכ"ל וק"ל דא"כ מאי אהני הא דאמר רבא להנהו תגרי מוכרי הדס דכי זבינתו אסא מעכו"ם דלא ליגזזו אתון אלא לגזזי אינהו ויהבי לכו מ"ט סתם עכו"ם גזלני ארעתא נינהו כו' כדאיתא בדף ל' דהא ס"ס עביד העכו"ם עבירה ואמאי לגבוה לפ"ד דהא ב"נ נצטווה על הגזל ותו דאיתא בסימן י"א הלכות ציצית המשתחוה לפשתן נטוע כשר לציצית שהרי נשתנה כ"ש כאן שאין לך שינוי גדול מזה שאחר שנעשה ההרכבה נתגדל האתרוג ונעשה בריה חדשה ותו קשה ממ"ש בפרק מרובה דף ע"ח גבי קדשים או כבש פרט לכלאים ל"ל קרא ת"ל דה"ל מצוה הבאה בעבירה לפי דבריו אלא ודאי דלא שייך כאן מצוה הבאה בעבירה מטעם שזכרנו ונ"ל לאסור מטעם אחר דבפרק מרובה שם אמרי' אא"א לרבוויי אתא תרי ריבוויי ל"ל השתא כלאים אתרבי ליה נדמה מבעיא ש"מ דכלאים יש לאסור טפי מנדמה והכא חזינן דאתרוג דנדמה אסור דאיתא דף ל"ו דומה לכושי פסול פירש"י גדל כאן ונדמה לכושי נדמה הוא ופסול וא"כ כ"ש כלאים דפסול באתרוג והאי גרטיז"א הוא כלאי האילן פשיטא דפסול אלא דקשה מגלן איסור כלאים ונדמה באתרוג דהא בקדשים בכור ומעשר צריך קרא שם בפרק מרובה וא"כ אתרוג מגלן ... והא דהבאתי מנדמה דפסול יש לדחות דשאני נדמה דלאו הדר הוא כיון דהוא לאו אורחיה ונלע"ז דביום הראשון ודאי אין ליטלו כיון דחסר פסול בו כי חשבי' לההוא חלק של המין האחר כמאן דליתיה אשתכח שמה שנשאר מחלק האתרוג הוא חסר ולפ"ז אין לפוסלו בשאר הימים דחסר כשר בהם ...